

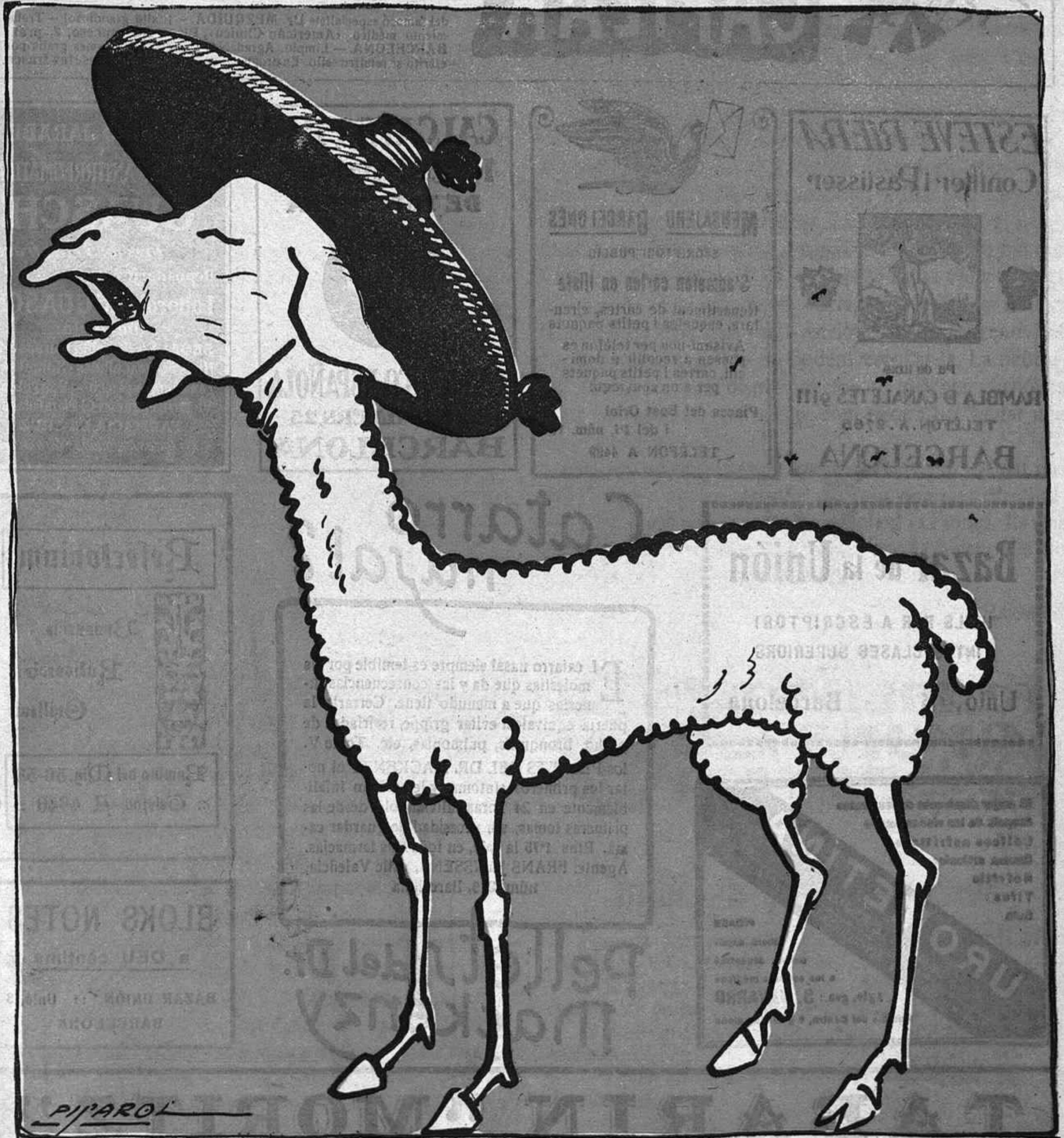
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2047 :: Any XL

10 cèntims — Atrassats 20

BARCELONA 22 DE MARÇ DE 1918

EL BÉ D'ENGUANY

PERFUMES UOVOS amb LOCIONS de "MYRRURGIA"

Calvicies-Caspa-Caida del CABELLO

CAPILAR AMERICANO

del famoso especialista Dr. MEZQUIDA. — ¡Éxito grandioso! — Tratamiento médico. «Américan Clínica», Plaza Buensuceso, 2, pral., BARCELONA. — Limpio. Agradable. Higiénico. Informes gratis por escrito si remiten sello. En droguerías y farmacias, 6'50 pesetas frasco

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe

RAMBLA D CANALETES 911
TELÈFON. A. 2766
BARCELONA

MENSAJERO BARCELONÉS
ESRIPTORI PÚBLIC

S'admeten cartes en llista
Repertiment de cartes, circulars, esqueles i petits paquets
Avisant-nos per telèfon es passen a recollir a domicili, cartes i petits paquets per a on convingui

Places del Beat Oriol
i del Pl, núm. 10
TELÈFON A 4499

CALÇATS FINS I ECONÓMICS DE TOTA MENA

LA FRANCO ESPAÑOLA
ESCUDELLERS, 25
BARCELONA

ANTIGUO JARABE Y PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS "GUASCH"
Precio: 5 Ptas frasco

Depositarío:
Laboratorio "GUASCH"
De venta:
SEGALÀ · Rambla San José 14
HIJOS DE VIDAL Y RIBAS · Hospital 2
FARMACIA DEL LICEO · San Pablo 1
VICENTE FERRER Y CA · Plaza Cataluña
FARMACIA LA CRUZ
en todas las buenas farmacias.

Bazar de la Unión

UTILS PER A ESCRIPTORI
TINTES CLASSES SUPERIORS

Unió, 3 Barcelona

Catarro nasal?

El catarro nasal siempre es temible por las molestias que da y las consecuencias funestas que a menudo tiene. Cerrarle la puerta equivale a evitar gripe, resfriados de pecho, bronquitis, pulmonías, etc. Tome V. los PELLETS DEL DR. MACKENZY al notar los primeros síntomas y le curarán infaliblemente en 24 horas, aliviándole desde las primeras tomas, sin necesidad de guardar cama. Ptas 1'75 la caja, en todas las farmacias. Agente: FRANS JANSSENS, calle Valencia, núm. 275, Barcelona

Pellets del Dr. Mackenzy

El mejor disolvente de los uratos
Acepta de los rias uricas
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
LAMBLOTTE HERMANOS
Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

Plase
folleto explicativo. Muestras a los señores médicos
Agte. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

Refectorium

Brasserie
Pâtisserie
Grilleries

Rambla del Mig, 36-38
:: Telèfon A 4646 ::

BLOKS NOTES
a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN :: Unió, 3
BARCELONA

TABARIN "MORITZ"

GRANS FESTES TABARINESQUES

RESTAURANT DE PRIMER ORDRE

Plaça Sepúlveda, 183 :: Telèfon 2044 A

CANÇONS

En aquests dies d'emocions, confesso que la més intensa emoció l'he rebut a l'«Edén», escoltant a Mademoiselle Turcy. Quan la Poilaire anà a Nova Iork, un empresari desaprensiu l'anuncià en els cartells com la dona «le plus laid du monde». A la Turcy, que no és lletja en l'escenari i fora d'ell deu ésser bonica, l'empresari de l'«Edén», fet als reclams de les hermosures líriques i cereogràfiques, podria anunciar-la com a la *disease* menys bonica del seu teatre, però com la més exquisidament suggestiva. Es l'espectacle més artístic que avui pot oferir Barcelona, ha dit un periodista. Certament, una cançó de la Turcy bé val un drama, una tela o un sonet, i jo que ja no vaig als teatres, ni català ni castellà, he adquirit una llotgeta a l'«Edén», com si encara tingués vint anys i portés a la butxaca *La Publicidad* amb les «Chirigotas» d'En Doys i els apunts de classe. Perquè la Turcy té aquell *quid divinum* que En Pujols demanà als artistes, i és, ademés, París...

Es París, però no *le joli Paris* de l'amor epidèrmic i de les irreverències gracioses, sinó un París melodramàtic, de passions de Menilmontant i d'aventures de Belleville, de punyalada i de guillotina, d'idil·lís sàdics i de «tangos» funeraris. Si alguna vegada esclata la rialla és la rialla grassa, de *Casque d'Or*, que fa broma. Però la veu de la Turcy se'ns fica, tan subtil, pit endins, que tots aquells romansos plebeus els sentim com si fossin petits poemes. I acabem confessant-nos que tot allò no pot venir més que de França, ni ésser cantat més que per una francesa.

Perquè anem a escoltar a la Turcy cercant una emoció, però també per a seguir estimant a la França. Fem un acte i fem propaganda i si algú ens diu que ésser francòfil militant resulta una divertida tasca, li respondrem que sí però que no és culpa nostra si per a admirar a França hem de fer fruir un dia el cos i un altre a la ànima. Nosaltres hem assistit a tots els banquets oferts an En Brousse, an En Pujolà i Vallés, an els voluntaris catalans i a tots els hostes francesos; hem visitat dotze vegades l'Exposició d'Art Francès; hem assistit a tots els concerts de música francesa; cantàrem una nit *La Marse-*

llésa seguint la veu exaltadora de l'Eugènia Buffet; escoltàrem religiosament la veu d'En Poincaré quan ens feia ofrena dels llibres que França donava a Catalunya, i quan algú ens ha recriminat perquè la nostra francofilia semblava una festa sense epíleg, li hem hagut de dir: Teniu raó, amic, però això és la França. Si estiméssim als seus adversaris, hauríem d'admirar canons, bombes, torpills, productes farmacèutics, matèries colorants i hecatombes, i si volíem fer més viva la nostra admiració, practicar una mica l'espionatge. França ve a nosaltres i és un llibre, una taula deliciosa amb amics, una col·lecció de quadres, una actriu que diu versos, una escriptora que us mostra les velles imatges d'Epinal, una dama que toca Cèssar Franck, la Turcy que canta...

Ens havien dit que la cançó agonitzava a França, on tot començava i finia amb cançons. Com pot agonitzar si la mateixa França és una cançó? L'altre nit, mentre les bombes quèien, la gent aplegada en la Plaça de la Concòrdia, llençava al cel profanat *La Marsellesa*. Del tronc enorme del cant republicà, ¡quantes branques no hauran brollat amb la guerra! La Turcy arribà i altra volta ressona la cançó de París que deien morta; però la Turcy no ens fa el present dels seus cants patriòtics. La cançó renovada per la guerra, nosaltres no podem escoltar-la. La neutralitat és una senyora dispèpsica que no està per musiques i que no acaba de comprendre com encara pot cantar una dona francesa.

Una nit, a París, tornant d'un concert, un soldat ens deia: «Veieu, és per aquestes cançons que nosaltres lluitem». I per elles que nosaltres estimem la França. Es clar que no sempre tenen el mateix so. Un dia la cançó es diu M^r. Poincaré, un altre mademoiselle Turcy.

PARADOX

Judici a porta tancada

En una Audiència se celebrava la visita d'una causa per atentat a les bones costums.

El judici era a porta tancada, lo qual feia suposar que el tema no podia ésser més picaresc.

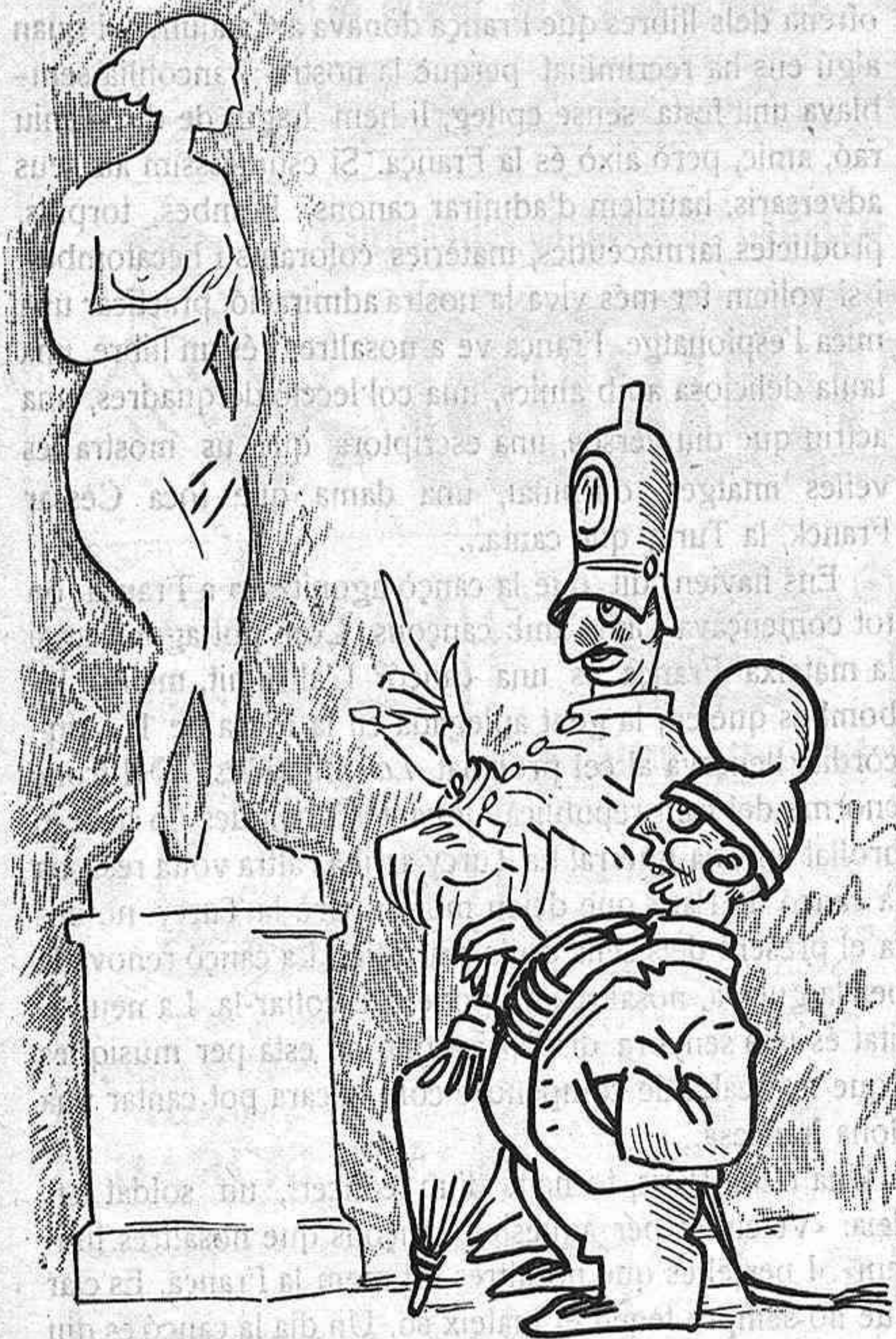
El senyor President de la Sala, dirigint-se a l'acusat exclamà:

—Vostè no deu ignorar, segurament, de quin delictes se l'acusa.

—No, senyor.

—A vostè se l'acusa d'exercir el comerç de la pornografia. A vostè va atrapar-lo la policia comprant i venent fotografies obscenes.

—Ui, que'n fa d'anys, d'això, senyor President!

—Esa és la diosa Venus.
—Ah, sí?... Jo'm creia que era una còmica del vaudevill.

—Com s'entén, anys!... Si la documentació del procés m'ha arribat ara mateix.

—No ho entén?... Permeti'm,... jo li explicaré. La denúncia i la consegüent acusació va sortir del President de la Lliga de Pares de Família. Aquest senyor va fer-me segrestar un paquet de cinc centes fotografies de senyores despullades, i per a examinar el còs del delicte, o sia aqueixes fotografies, les tingué dèu mesos al seu poder. Després, de l'acusació se'n encarrega la Junta de la «Defensa Social», i els senyors d'aquesta Junta, també al objecte d'examinar-les, varen retenir un any i mig les fotografies. Més tard passaren a mans del senyor Fiscal de Sa Magestat que les va guardar un any més, per a veure si hi trobava... motiu de procés. Seguidament se les apropià el Jutge instructor que les ha tingudes a casa divuit mesos...

—Però... i vostè... com ho sab tot això?

—Ja comprendrà que jo estava al tanto. Era qüestió de vigilar els meus interessos.

—Sia com sia, a vostè se l'acusa de tenir en son poder cinc-centes fotografies obscenes.

—Dispensi, senyor President: l'acusació, en tot cas, s'ha de reduir a una quinta part.

—Perquè?...

—Molt senzill: perquè ara les fotografies no són sinó cent. El President dels Pares de Família se'n va quedar un centenar, els senyors de la Junta de la «Defensa Social» cent més, el Fiscal cent més i el Jutge cent més...

—Com s'entén!... On són aquestes cent fotografies que queden? Vinguen les fotografies!... Veiam si encara jo, tot un President de Sala, no podrà comprobar el còs del delicte!...

ADELÍ

Palpitacions del temps

Els diaris germanòfils se disputen la firma d'En Xenius. No estimen ni la d'En Montoliu, ni la d'En Murua, ni la de l'Urrecha, ni la de don Cosme Parpal, sinó la d'En Xenius. Això resulta favorable a la premsa germanòfila de Madrid que ha comprès el valer d'En Xenius, valer que la premsa germanòfila de Barcelona desco-neix i a voltes menyspreua.

No obstant, hem de confessar que les redaccions favorables al nostre escriptor no són aquelles on encara l'intel·ligència obté decoroses deferències com a l'ABC, sinó aquelles altres equívokes o parasitàries de les quals una ploma com la d'En Xenius hauria d'allunyar-se discretament. Es clar que ell oposarà la teoria de l'escriptor que sense acceptar una orientació pot col·locar els seus productes an allí on trobi uns honoraris acceptables, però de totes maneres si les cartes a Tina poden haver anat fatalment a un diari germanòfil, com *La Nación*, resulta, com ho direm? resulta ingrata, veure la firma d'En Xenius en una revista extranya titulada *Renovación Española*. No fou ell qui va escriure, que lo més revolucionari a casa nostra era tenir bon gust?

Aquestes coses eren comentades en una tertulia d'escriptors de *La Veu* i un que acabava de llegir la darrera obra d'En Baroja, va citar una anècdota que retreu el novel·lista vasco:

—Un filòsof nomenat Caillot era molt amic d'En Rousseau. Un dia En Caillot mostrà an aquest un preciós ganivet de casa i com En Rousseau s'extranyés de semblants luxes, En Caillot li advertí que era un present del príncep de Conti. «Vos accepteu el present d'un príncep? I jo que que us creia un filòsof!» En Caillot, aleshores, respongué: «I ho sóc un filòsof! No més que vostè és un filòsof que refusa i jo un filòsof que accepta».

L'escriptor de *La Veu*, acabà dient:

—Ara els filòsofs accepten lo que abans refusaven! la col·laboració en les revistes de mal gust que paguen les embaixades. Palpitacions del temps.

Colonial

Ha estat ascendit a ministre de França a Buenos Aires, el consul francès de Barcelona M. Gausson. Era un home discret, que no feia mal a ningú, ni als alemanys. Era intel·ligent, honorabilíssim i sense altre tara

que l'excesiva correcció que posava en la propaganda francesa.

Ara arribarà el seu substitut, M. Philipe. Vé de Tanger.

—Es igual—ens diu un francès.—Ja veurà com tampoc plaurà a la colònia francesa. Es molt difícil ésser consul a Barcelona.

I com a nosaltres ens extranyés semblant judici, ens el va aclarir:

—Veuràn. La colònia—la nostra i em sembla que les altres—és una mena d'esquerra catalana.

Sic transit...

Ja no és ministre el senyor comte de Caralt. Es un Juli Cèssar a l'inrevés. *Vini, vidi* va caure. Des del seu

escó blau escoltà el missatge de la Corona, presencià la obertura de les Corts i Moisès del Foment morí contemplant la terra promesa.

Ja no serà mai més ministre i si fós possible arribem a creure li exornarien del títol de comte.

—Senyor Caralt, dimiteixi—li aconsellaven els amics. Ell no dimitia i quan novament apareixia la seva incompetència, els amics seus catalans tornaven a dir-li:

—Senyor Caralt, dimiteixi. I no dimitia. I deia:

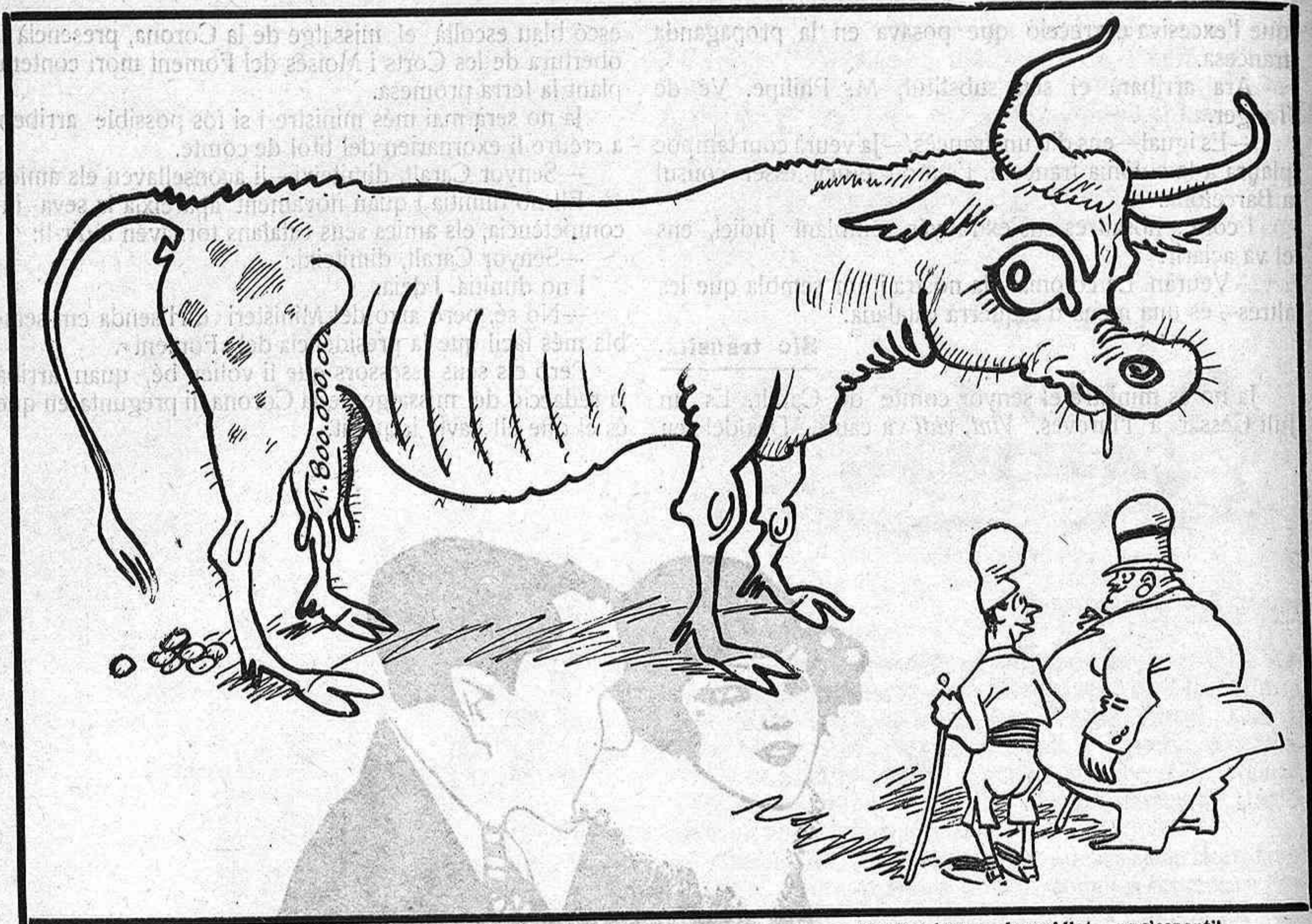
—No sé, però això del Ministeri d'Hisenda em sembla més fàcil que la presidència del «Foment».

Però els seus assessors que li volien bé, quan arribà la redacció del missatge de la Corona, li preguntaren que és el que ell havia inquirit.

FRANQUESA

—Nola, el meu cor ja comença a sentir la primavera?
—Doncs el meu ja voldria ésser a l'estiu.

—Mentres la vaca dongui llet... no s'espanti!

—Jo, res—respongué.

—Doncs és precís que faci un petit programa, ben radical. Així, si no és admès, podrà dimitir airovement.

El feren, el presentà En Caralt, i quan els seus amics es creien que'l trobarien disposat a la dimissió per haver rebutjat els ministres les notes que volia incorporar al missatge, escoltaren, sorpresos, que deia:

—M'ho han admès tot, tot.

El dia de la lectura, el senyor Caralt va veure tot sorprès que en el missatge no hi havia res seu. Sórt que a l'endemà era ja ex ministre.

I ara quan la gent es pregunta a què ha anat a Madrid el senyor de Caralt, es respon:

—A fer-se l'esquel·la de defunció. Perquè ja podrà posar-s'hi: ex ministre.

EN JOSEPET DE SANT CELONI, Novel·la picaresca, per Santiago Rusiñol.—Pel gènere còmic i picaresc a que perteneix, resulta aqueixa novel·la una de les que millor s'adapten al temperament del autor. Afegeixin an això la ventajosa *agravant* del caràcter del protagonista, que és tot un prototipu arrencat de la nostra dolça Barcelona, un caràcter d'aquells que ja's troben fets per aquests

mons de Déu, i es faràn càrrec de la manera esplèndida com ha d'haver sigut tractat per la càustica ploma del nostre Rusiñol. Imaginin-se un *Gil Blas* dels nostres dies; però de diferenta carnadura, més català, més pràctic i més polític en el sentit més irònic de la paraula. An en Josepet de Sant Celoni, fill de enlloc i de tot arreu, doncs l'autor expresament el fa néixer a l'Empalme, n'hi passen de verdes i de madures a l'alçada d'un campanar; però ell amb el seu caràcter després i.... bandarrot, diguem-ho clar, triomfa de tot i de tot-hom i es casa, i es torna ric, i es fa amo de Sant Celoni i de Barcelona. I tot això que li passa an En Josepet—que és un dels molts Josepets que vostès hauràn conegut—li passa tan ben passat, tan ben descrit per En Rusiñol, amb aquella gràcia estupenda, tot bonhomia i tot sàtira irònica, que el llibre es llegeix d'una sola *glopada*, sense que caigui un sol moment de les mans. I un cop llegit, imaginativament el llegidor dóna les gracies al autor, per haver-lo fet riure i meditar a la vegada, que aquest és el secret de les obres mestres.

Jocs Florals, de la Societat *La Alianza*.—Aquesta Societat, domiciliada a la barriada del Poble Nou, ha publicat en un ben presentat volum els discursos, les actes de la festa i els treballs en prosa i vers premiats en els darrers Jocs Florals per ella organitzats, la celebració dels quals tingué lloc en el mes de setembre de 1917. Acompanyen a les composicions, entre les que n'hi han de ben notables, unes fotografies-retrats de la Reina de la festa i de les senyorettes que formaven la Cort d'amor... Ai!... totes elles maques i espirituals.

Història d'En Melcior Garra

ENTRES visqué el finat a la casa hi entrava un jornal més o menys retallat, però hi entrava. Ara, després de cobrar els quatre quartos de la germandat, no hi entrà un clau. Del tros de vinya que menava el difunt tingué de encarregar-se'n un cosí, però aquest tot s'ho necessitava per ell i no podia treballar de franc: el sofre i el sulfat valen diners. El cosí i la mare

d'En Melcior s'arreglaren, partiren la collita; a la casa hi entraria menys xarel·lo, però tampoc serien tants a beure.

I la pobre dòna se posà a treballar. Rentava per altri, emblanquinava per altri. Feia tots els escarrassos que podien proporcionar-li uns cèntims, àdhuc pouava aigua per a omplir safaretxos. Naturalment, que ocupada en les cases dels demés, mal podia cuidar-se de la seva, i menys vigilar a En Melcior. S'ha de confessar que aquest no es capficà gaire per si a casa no's menjava a mig dia. Quasi, quasi, direm que se'n gaudí. Ell podia tenir la panxa prima, però en canvi la llibertat era gròssa. Sa mare ja no'l portava arrocegant a estudi. Si hi anava era perquè volia, i no volia quasi mai: tenia de plourer, nevar o fer molt fred.

Abans, quan faltava, el mestre enviava un recado a casa i sa mare li donava un bolet o un cop d'escombra. En els nous temps ja no hi hagueren avisos; el mestre se cansà de trobar la porta tancada. I pel demés, En Melcior no pagava.

En els primers dies després de la mort del seu pare, en les primeres setmanes inclussiu, les veïnes, quan el veïen arribar a migdia i empènyer sense resultat la porta closa, el cridaven per a donar-li un plat d'escudella, un crostó de pa i molt bons consells. Els bons consells augmentaven i el mos de pa disminuïa. Un dia En Melcior, exasperat pel sermó d'una veïna, determinà no tornar a casa al migdia i no anar més a estudi; decidí que val més fruita robada que escudella de caritat.

Aquesta resolució fou per les hortes, els fruiterars i les vinyes del poble, pitjor que una pedregada seca. Els comparets no sabien lo que era allò; sospitaren dels captaires i tractaren de suprimir l'almoina al poble. Després compregueren que els pobres no hi anaven més que una volta a la setmana i els furts eren diaris.

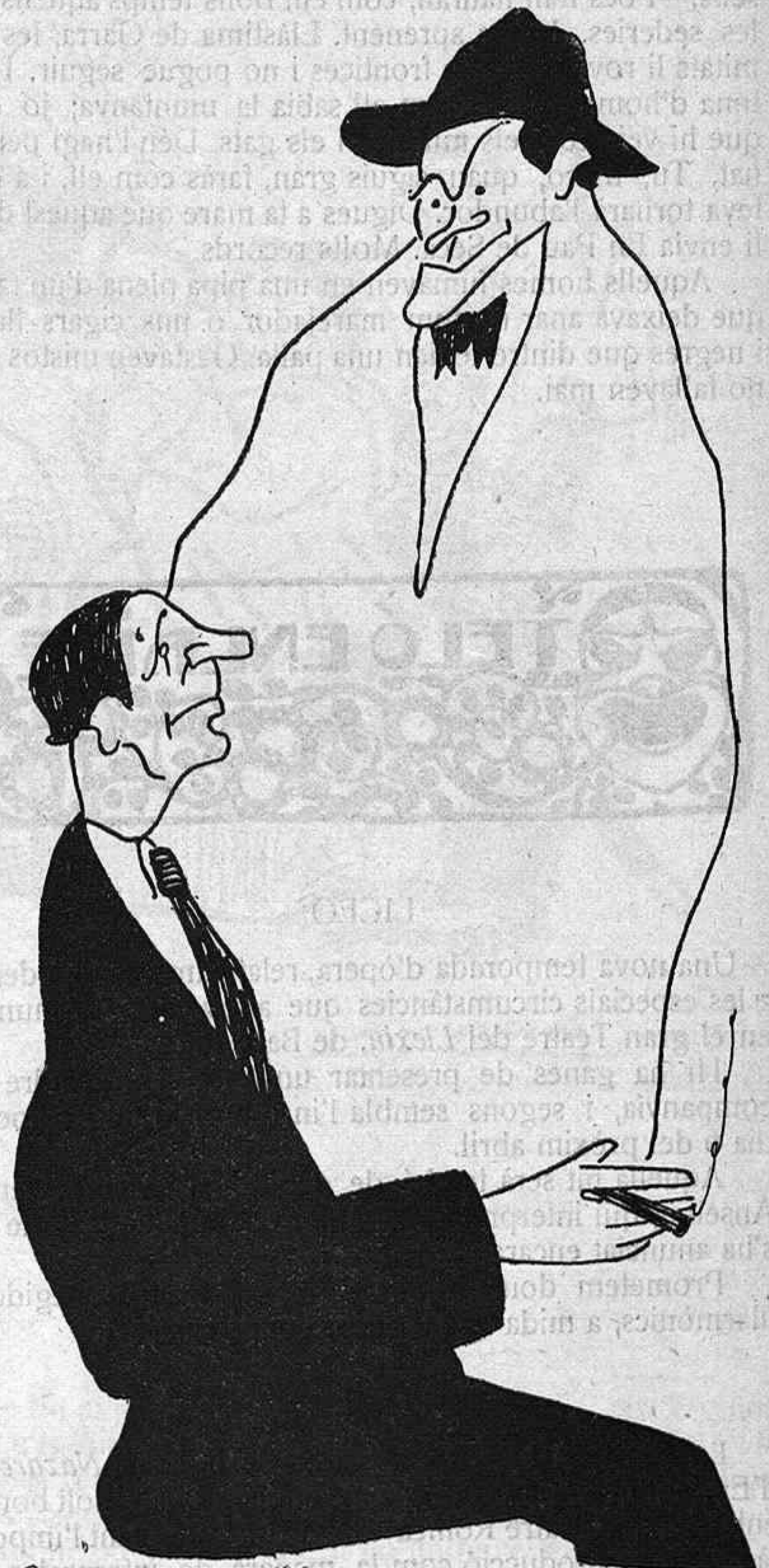
Mentrestant en Melcior se donava la gran vida. Sa mare, que's llevava amb el sol, li deixava un crostó de pa i qualsevol futesa. Ell se llevava aviat, no pas per obligació sino per gust, se pentinava amb els dits, no's rentava la cara, i després de deixar la clau de casa, a una veïna, xano, xano, se'n anava al torrent, i allí, vora la font, esmorzava. Si era sol, menjava lo que portava ell i bevia aigua, però moltes vegades hi trobava rodamons i captaires, i aquests, que ja el coneixien, no bevien mai del got o la carbassa sense oferir-li una tirada de vi. Moltes vegades l'havien temptat d'anar amb ells, però En Melcior era digne i mai volgué deixar la mare.

Altres vegades hi trobava uns homes que l'apreciaven molt, dels quals aprengué moltes coses, que si no capí de moment, més endavant se li revelaren amb tota claretat. Eren tots veïns de pobles o masies de l'entorn;

molt amics de minyons del poble, aquests no esmorzaven mai amb ells, o eren a la feina o bé dormien o eren fora. La minestra era sempre abundosa: conill al ajo, caragols, arroç amb pollastre, costelles. Tenien molta gana i molta son. Sempre semblava que haguessin perdut la nit i fet dues jornades de camí.

An En Melcior l'atipaven com un lladre. De vegades l'enviaven al poble a saber si hi havia civils; altres, carretera enllà, a mirar si venia la parella nova de carrabiers. El noi sabia que no tenia que dir a ningú res de l'esmorzar ni de les comandes que complia; les feia a consciència i callava com un peix.

La conversa d'aquells homes era molt instructiva. Coneixien pam a pam el torrent i les muntanyes, i per ells s'enterà de que podia pujar-se al coll de l'Auba i al turó d'En Pits per corriols no coneguts més que per ells i les guilles; descobrí que alguns dels secrets del torrent del

—No és pa tan difícil de fer com diuen, això del cubisme.

—Difícil de fer, no; difícil de vendre.

qual se creia propietari, no eren pas seus, sinó d'ells. Al principi també sorprengué que mentres esmorzaven, al bosc cantaven mussols sense ser-ne l'hora o cucuts quan no n'era el temps. De vegades, de lluny, se sentia un xiulet que devia ésser fortíssim. Segons se repetís o no el tal xiulet, ells deien: Ja està, i es quedaven tan tranquils. O bé s'alçaven sense acabar el mos i li deien:

—Té, menja el que vulguis i enterra lo demés.

Un dia d'aquests En Melcior s'atreví a dir-los-hi:

—Volen que ho porti a la mare? Hi ha molt tall, encara, per llançar-ho.

I el que semblava manar contestà:

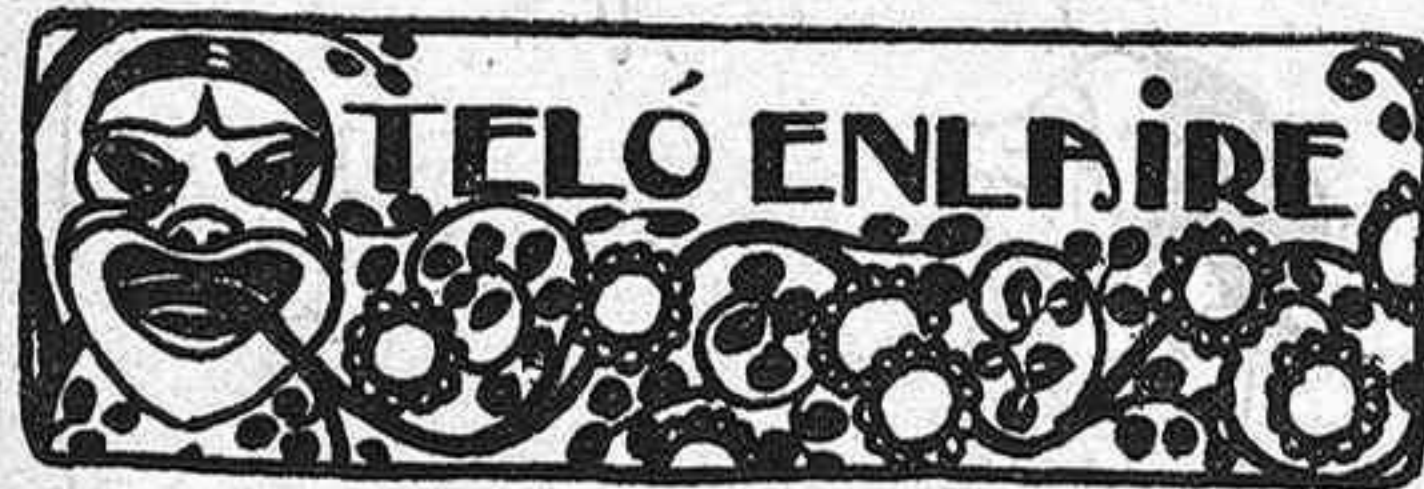
—No. Enterra la carn i els ossos. A ta mare dona-li això.

I allargà un duro al minyó recomanant-li que no el perdés.

—Es el fill d'En Garra—proseguí, dirigint-se an els seus.—Pocs n'hi hauràn, com ell! Bons temps aquells per les sederies. Jo era aprenent. Llàstima de Garra, les humitats li rovellaren les frontices i no pogué seguir. Llàstima d'home! Ningú com ell sabia la muntanya; jo crec que hi veia com els mussols i els gats. Déu l'hagi perdonat. Tu, maco, quan siguis gran, faràs com ell, i a casa teva tornarà l'abundor. Digueu a ta mare que aquest duro li envia En Pau de Seca. Molts records.

Aquells homes fumaven en una pipa plena d'un tabac que deixava anar un fum marejador o uns cigars llargs i negres que dintre tenien una palla. Gastaven mistos que no fallaven mai.

R.

LICEO

Una nova temporada d'òpera, relativament curta degut a les especials circumstàncies que a través, s'anuncia en el gran Teatre del Llexiu, de Barcelona.

Hi ha ganes de presentar un excel·lent quadre de companyia, i segons sembla l'inauguració tindrà lloc el dia 6 del pròxim abril.

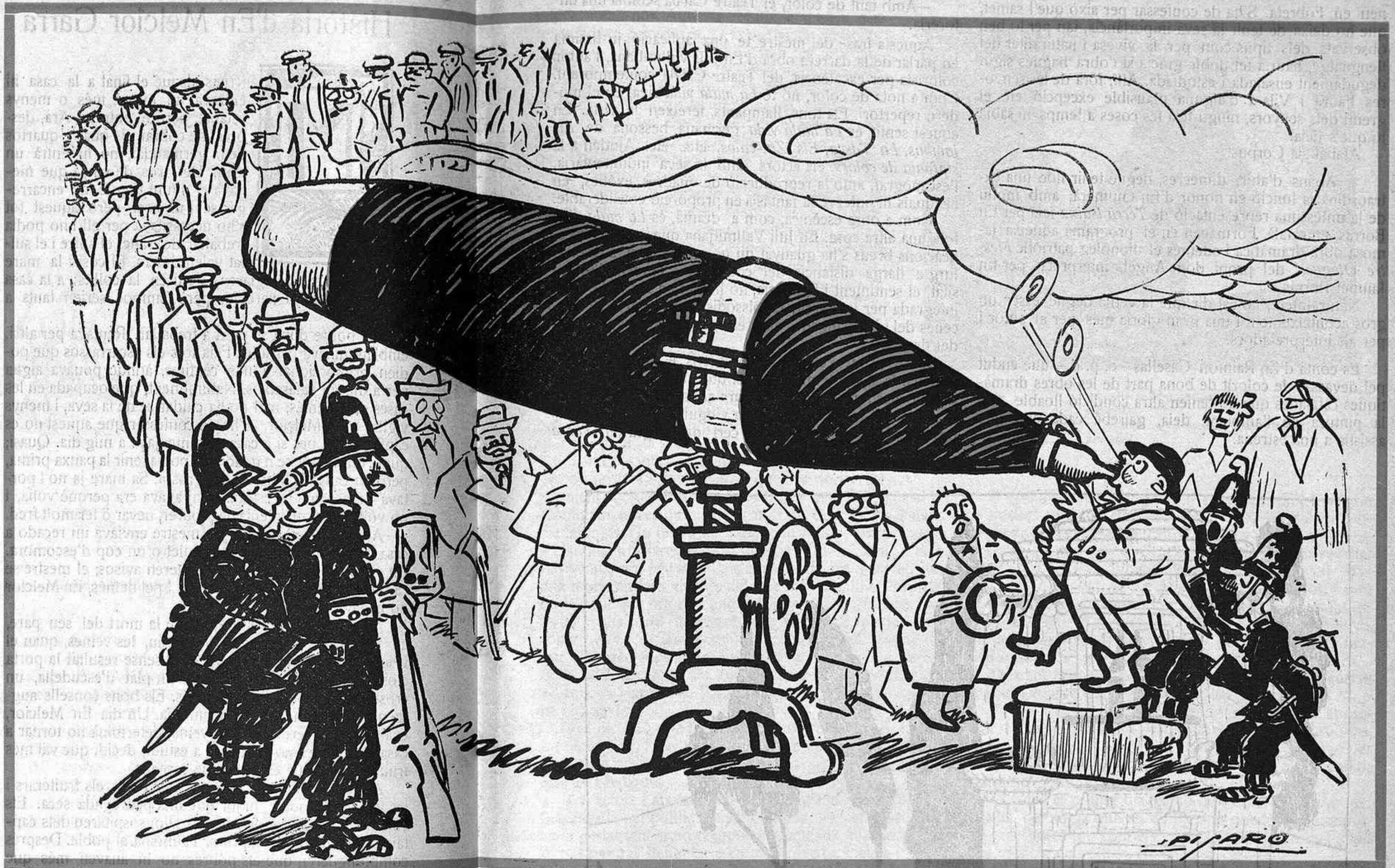
Aquella nit serà també de debut del celebrat tenor Anselmi, qui interpretarà una famosa obra mestra que no s'ha anunciat encara.

Prometem donar més detalls als nostres llegidors filarmònics, a mida que'ls anem coneixent.

ROMEA

La represa de l'obra d'espectacle *Jesús de Nazareth*, d'En Guimerà, ha proporcionat aqueixos dies molt bones entrades al «Teatre Romea». Veritat és que, tant l'importància de la producció com la manera de interpretar-la, s'ho mereixien.

Si bé l'escenari del carrer de l'Hospital no permet gaire posar obres d'aqueix gènere, que necessiten especials condicions de capacitat i d'esplendor, s'ha de dir que

LA REGLAMENTACIÓ DEL CONSUM DEL TABAC

«Els fumadors no tindran dret sinó a deu pipades cada dia»

la colla d'En Giménez i l'Empresa hi han fet tots *impossibles* per a que resultés una cosa, quan menys, digna i discreta.

Ha sigut una bona pensada posar el *Jesús*, que resulta un espectacle artístic i seriós sempre; sobre tot, doncs, aqueixos dies en que l'actualitat quaresmal li dona un doble relleu.

-- Se diu que molt aviat, probablement el dissabte de Glòria, anirà la primera representació d'una obra nova d'En Pous i Pagés. Comèdia ciutadana, segons sembla; que és el gènere que ara el públic acull amb més preferència.

NOVEDADES

Per ara la colla lírica que treballa amb èxit en aquest popular escenari no ha fet sinó reproduir conegudes operetes i alguna que altra clàssica sarçuela. Els artistes, bé, fent-se aplaudir molt en unes, en altres no tant.

— Per a les darreries d'aquest mes està anunciat el debut de la gran companyia dramàtica castellana que dirigeix el celebrat primer actor don Francisco Morano. Sembla que la temporadeta es presenta de cara; i per la afició que hi ha al abonament als dies de moda, pot assegurar-se per endavant un èxit.

COMICO

En el darrer número vareig prometre als llegidors que'ls diria a veure si allò de *La barberia d'En Quim* havia resultat «gall o gallina». Doncs *sabràn*—com diuen els pagesos a les cartes—sabràn que no ha sigut ni una cosa ni altra. Un gros èxit no ho ha estat; més aviat fou lo que se'n diu un èxit passador. El públic hi riu, perquè el diàleg està empedrat de xistos, però hi troba a mancar un nirvi d'acció que'l nostre amic Burgas s'ha descuidat de posar-hi. En una paraula: lo que hi passa és massa poca cosa pel gran nombre de personatges que interve-

nen en l'obreta. S'ha de confessar per això que'l sainet, que no deixa de tenir la seva importància, tan per lo ben observats dels tipus com per la vivesa i naturalitat del llenguatge, hauria fet doble gràcia si l'obra hagués sigut degudament ensajada i estudiada. Allí, fóra de les senyores Faura i Vila i d'alguna plausible excepció en el gremi dels senyors, ningú feia les coses a temps ni sabia lo que's deia.

Alabat sia Corpus!

— Abans d'ahir, dimecres, degué tenir lloc una extraordinària funció en honor d'En Guimerà, amb motiu de la milèssima representació de *Terra Baixa* feta per En Borrás, en català. Formaven en el programa aqueixa famosa obra dramàtica i ademés el monòleg patriòtic *Mestre Olaguer*, del propi don Angel, interpretat per En Jaumet Borrás.

Naturalment, no cal dir que la vetlla degué ésser un gros aconteixement i una gran glòria més per al autor i per als interpretadors.

Es conta d'En Raimon Casellas—e. p. d.—que endut pel devassall de colorit de bona part de les obres dramàtiques catalanes que no tenien altra condició lloable que la pintura de l'ambient, deia, gairebé cada cop que assistia a una estrena:

—Amb tant de color, el Teatre Català sembla una tintoreria.

Aquesta frase del mestre té una aplicació justíssima en parlar de la darrera obra d'En Juli Vallmitjana, l'autor colorista per excelència, del Teatre Català contemporani. Com a nota de color, no té *La mala vida* rival en el modern repertori. Els tons, llampants, fereixen la vista. En aquest sentit, és *La mala vida* germana bessona de *Els jambus*, *La Tasca*, *Els Zin-calós*, etc., etc. Ajuden a la *sinfonia de colors*, els actors amb la seva indumentària, l'escenògraf, amb la reproducció de quadres exòtics, en els quals hi intervé la fantasia en proporció considerable.

Com a obra escènica, com a drama, és *La mala vida* tota una altra cosa. En Juli Vallmitjana que amb les escafecacions breus s'ha guanyat un nom, està com a dramaturg a llarga distància del colorista. L'emoció, l'intensitat, el sentiment i la poesia, no hi són en *La mala vida*, integrada per una serie d'episodis sense conexió: d'escenes del tot deslligades amb el nus, per cert ben flonjo, del drama.

L'acte primer, el més celebrat, ens el donà En Vallmitjana, fa algun temps, amb el títol de *La Tasca*. Sigui perquè aleshores no havia encara abusat del color amb la proporció que després ho ha vingut fent, sigui perquè ens arreplegués distrets, és el cert que logrà *La Tasca*

—Veu?... D això en diuen art monista.
—Per què?
—Perquè vé de la «mona» de Pasqua.

impressionar-nos. Aquesta vegada, al menys, per lo que toca a nosaltres, s'ha quedat En Vallmitjana a la meitat del camí. Com va quedar-s'hi quan va oferir-nos la *Rugi*, refundició de *La gitana verge*. Amb això dels rescalfats, sí que hi té En Vallmitjana la mà trencada per lo vist.

Com anavem dient, amb prou feines si els tres actes de *La mala vida* lliguen l'un amb l'altre. Epissodis, escenes soltes per a omplir els buids inacabables que la tragèdia oferiria. Converses repetides, recursos i tipus coneguts de temps i temps... Això sí, pinzellada va i pinzellada vé... Coloraines en e' diàleg, en el que a manca de profunditats i bellesa que l'avalorin hi floreixen a cada moment les paraules *blet, banana, marca, xorc, tapu, pasma, tasca, bronca, pinxerar, estaribel, borda, araig, mec, boc, jalata, pàpils, barandui* i mil més, que ens sabem de memòria i que, la veritat sigui dita, no fan ja el més petit efecte.

Per a dur al llibre o al teatre les lletgeses del viure diari, per a posar als ulls del públic les nafres socials, per a cultivar la literatura realista, cal un fort temperament d'escriptor i artista que, val a dir la veritat, no és En Vallmitjana, qui comença per no tenir ni concepte del que són els nostres baixos fondos, que s'ha forjat un estament social per a els seus drames cap dels quals té absolutament res que veure amb la dels barris baixos barcelonins. Ço que a *La mala vida* passa podria passar a Ukrània, a Šajarevo, al Cameron o a la Xina. Mai a Barcelona, on, per sòrt, costa esgrimir un ganivet, fer una mort, un bon xic més del que En Vallmitjana suposa; on la gent que tira l'art entregaria *incontinenti* a les autoritats qualsevol lladregot que escollís la platja per a cobertora de les seves malifetes. Espanta el pensar ço que als personatges de *La mala vida* succeiria si éssent de la realitat s'atrevisin un dia a deixar l'escenari del «Còmic» i sortir del Pararel. No passarien del carrer de Cabanyes.

Vol dir això que la observació del natural no hi és a *La mala vida*, i que ço que a En Vallmitjana ha mancat han sabut posar-ho En Borràs i els seus companys de glòries i fadigues.

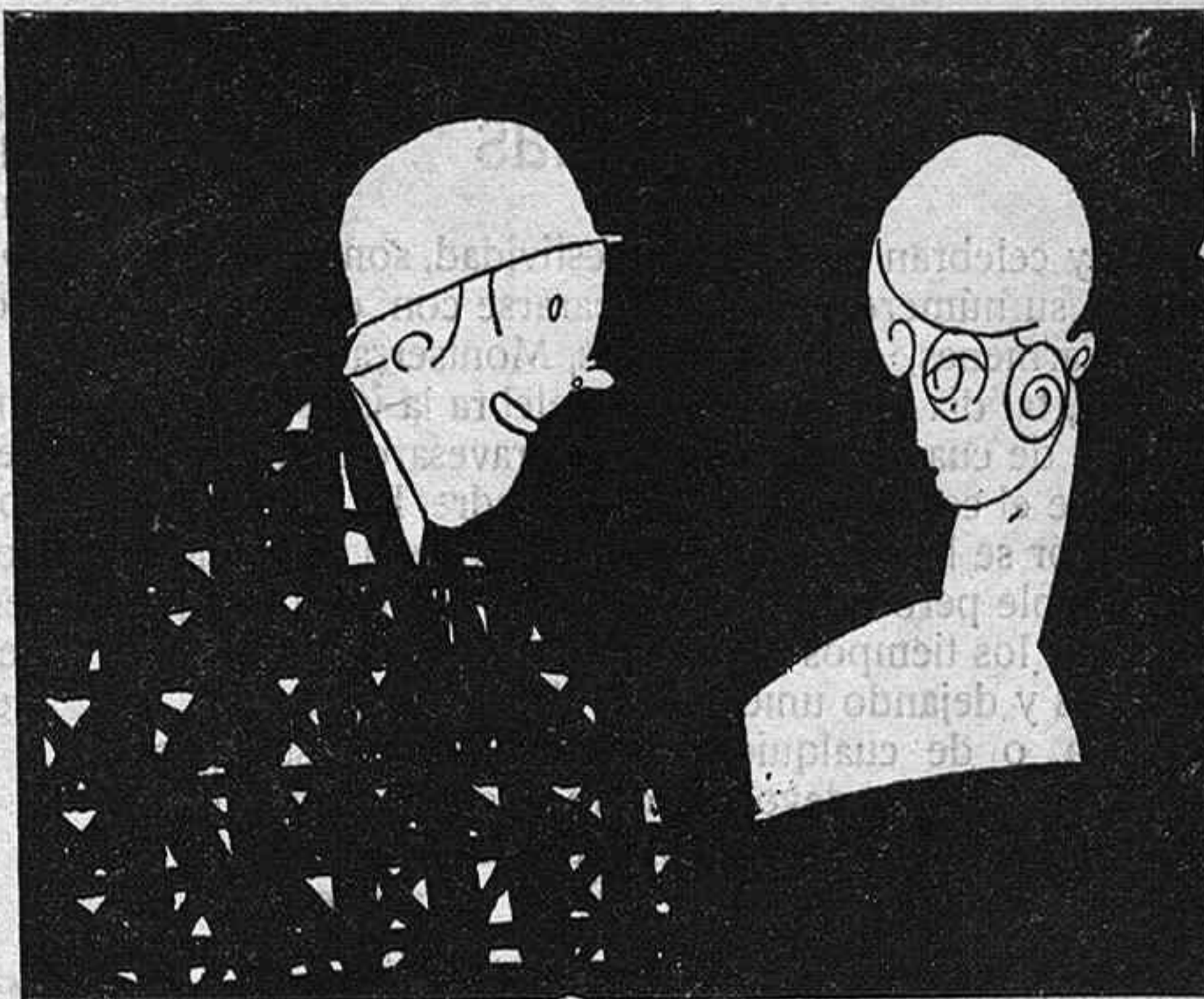
Als actors i als escenògrafs es deu l'acollida falaguera dispensada pel públic a aquest drama, del qual no hauriem parlat tant si no creguessim arribada l'hora d'establir la natural delimitació entre el Teatre Català i la tintoreria de què parlava En Raimon Casellas. *He dicho.*

Z. Z.

ELS DEPORTS

Altres anys per aquesta època sempre teniem algun partit o altre sensacional entre equips espanyols o forasters. Enguany està la cosa molt ensopidota.

Es clar que els estrangers prou feina tenen a casa llur amb la guerra, i no estan per romanços, però els espanyols si que podrien venir, els espanyols encara ens alegrem d'haver *nació* en aquest món.

—Permeti'm que m'emmiralli un xic en els
sens ulls...

—Això no és ésser galant, això és ésser
presumit.

Però no sabem si és que que no volen venir o bé que els nostres clubs (el *Barcelona* el primer) no saben contractar-los. El cas és que l'*Español*, el nostre campió, estava amb tractes amb el *Benéfica* de Lisboa i... ha resultat que ni *fica*, ni *bene*. El *Barcelona* volia fer venir al *Madrid*, però, aquest, ha dit que *naranjas*, que prou haurà de venir el 7 d'abril per força a disputar-se el Campionat. Ens hem hagut d'accontentar amb un *Stadium* que no és el que predica l'amic Elies Juncosa sinó un equip de Madrid que diuen va bastant bé.

Sols ens aconsola pensar que aviat (el dia 31) veurem la *Real Unión* d'Irun i això si que val la pena.

Tot lo apuntat en quan al pervindre. En quan al present i passat hi ha que remarcar els partits *Inter-Sans*, jugats diumenge i dimarts amb una empenta i braó per part dels dos bàndols que per ells voldrien molts equips d'aquests que's donen *pisto*.

Guanyà el primer dia (camp de l'*España*) l'*Inter* per xamba, per'xò, ja que els de *Sans* es quedaren sense porter i aleshores fou com els internacionals feren dos *goals* que, per un dels altres, els donà la victòria.

El segon dia (camp de l'*Español*) fou encara més emocionant, car cap dels dos equips pogué forçar la porta contrària. Ambdues porteries quedaren *verges* de pilota.

Però pels de *Sans* ja era cuit, no guanyant el segon dia i havent perdut al primer, els mancaven punts i l'*Inter* es quedà al grup A i el *Sans* al grup B que, segons diuen, no s'hi està del tot malament si no fossin els de Terrassa i Badalona que devegades s'enfaden.

FLY

Aquest número ha sigut revisat

per la censura militar

Las Lolas

Hoy celebran las Lolas su festividad, son tantas y tantas que su número puede compararse con el de las Marías, Cármenes, Pílares, Pepitas, Montserrates y etc. etc.

Hoy, tal día hará unos años, celebra la iglesia, el aniversario de cuando siete espadas atravesaron dolorosamente el corazón de la Virgen-Madre. En recuerdo de este dolor se ha inventado un hábito que al principio era muy simple pero que poco a poco, a causa del rápido correr de los tiempos se ha modernizado, suprimiendo correajes y dejando únicamente el negro de la seda, de la lanilla, o de cualquiera otra tela que gusten gastar nuestras adorables devotas, sobre el cual negro brilla en forma de imperdible el corazón traspasado por siete espadas de la madre del Señor. Estos corazones para las clases bajas son de plata, pero las señoras y señoritas distinguidas hácenlos cincelar de oro y aún algunas añaden diminutos rubís que imitan la purísima sangre de la virgen y puntas de diamante que representan el brillo perenne de su amor maternal. Con todo, este hábito no se lleva muy.

Nuestras Lolas prefieren, recordando sin duda que el hábito no hace el monje, tener presente a la Dolorosa haciéndose llamar por su nombre. Naturalmente que traducido al cubano; por que nuestro Dolores clásico es Lola en Cuba y aun Lolo cuando un muchacho se siente doloroso, allí en la perla del Atlántico.

De la Virgen de los Dolores hay pinturas y esculturas muy interesantes y oleografías preciosas. De su belleza ha dejado rastro en las lindas casas de todas las aristocráticas señoritas a quienes pusieron bajo la advocación de la excelsa señora por cuya cara resbalan perlas de dolor.

Lástima que la festividad se celebre en la semana de Pasión y en día de vigilia. Sin esto se podría bailar para placer de jovencitas y mancebos en casi todas nuestras moradas aristocráticas. La solemnidad de estos días no lo permite y hay que inclinarse ante la religión de nuestros pasados.

Referente a la comida, sino se pueden ofrecer a los amigos tiernos pollos, sabrosos filetes, *vol-au-vents* de perdiz, quedan todavía las ostras (que no tienen el tifus como se dijo falsamente), la fuerte langosta, los delicados langostinos, la gran merluza, los lenguados bicolors, con los cuales peces una buena ama de casa ayudada de un experto *chef* o una ilustrada *cordón bleu* puede alegrar la vida de sus invitados.

Felicitemos a todas las Lolas lectoras de la casa.

MORSAMOR

NOTA.—Aquest article tenia que sortir al Noticiero, però no l'han volgut!

Respecte a la troballa d'una caixa contenint restes humans i dirigida al doctor Areny, aquest senyor ha corregut a donar les degudes explicacions.

«Jo sóc metge—ha dit—i em dedico a disseccions i preparacions anatòmiques. La caixa plena de braços i cames de persona, trobada i facturada al meu domicili és material purament científic per al meu laboratori.»

I respirem!...

Si hagués anat destinada a un fondista, aleshores sí que hi hauria motiu d'alarmar-nos.

Van tan cares les subsistències!

GRAN REGALO

GRAN REGALO

Obsequi als llegidors de L'ESQUELLA

LOT POPULAR DE LLIBRES LOT

Obres escollides de celebrats autors, que valen en conjunt **17** pessetes

se donen per 2 pessetes

LEÓN TOLSTOI.—*La Revolución Rusa*. Su significación y alcance. Ptas. 1'—
F. GRAS Y ELIAS.—*Romances de Corte y Villa* » 2'50
VICTOR HUGO.—*Un libro de sus obras*. » 2'—
A. Z.—*El Alma al diablo*. » 2'—
La direcció del globo » 0'50

EMILIO CASTELAR.—*Discursos parlamentarios*. Ptas. 1'—
JOSÉ GÜELL Y RANTE.—*Don Carlos* » 2'—
S. J. CARNER.—*El genio y el arte* » 1'50
MANUEL GIL MAESTRE.—*Los malhechores de Madrid* » 2'50
FERNANDO P. DE CAMINO.—*El cabo Pérez* » 2'—

Total: 10 volums, que valen, a preu de catàleg 17 pessetes, se donen per 2 pessetes

Per a ésser remès a provincies, és convenient adjuntar a l'import del LOT, **0'75 ptes.** per a gastos de correu i certificat

LA CEGUETA

- Vols dir que anem bé per aquest camí.

DIUMENGE DE RAMS

—On va amb tan poc llorer?
—Per l'estofat que halg de menjar, encara n'hi ha massa.

A goç flac, tot són puces.

Després de molt temps de trobar-se tancada la frontera, l'altre dia varen rebre's a l'Administració de Correus de Barcelona, centenars de saques de correspondència francesa.

En mala hora vingué.

Perquè... ¿què'n farem ara de tant paperam per a repartir?

Els treballadors.

Trescents funcionaris del nostre Ajuntament demanen el treball intensiu.

Que els hi concedeixin!...

Ja és hora de que els vegem treballar d'una manera o altre.

I si volen fer-ho amb *intensitat*, mel sobre bresques.

Llegeixo que, a conseqüència de les dificultats del tràfec, fa uns quants dies que escassegen les patates.

Això rai!...

Els pagesos podrien ficar-les a dins de sobres i enviar-les per Correu.

Xòqui-la don Joan, que vostè és un home i un valent en tota l'extensió de la paraula.

Gent nova a Telègrafos,
Gent nova a Telèfonos,
Gent nova a Correus...

Si això no és esperit de renovació, que ni mai!...

Per ara es veu que el Govern no acaba de resoldre favorablement lo dels convenis mercantils amb França i amb els Estats Units.

Fan bé, què diantre!...

Escolti, senyor García Prieto, i si fessim un conveni polític i social amb Rússia?

Aquest, aquest, pot-ser li convindria!...

Redeu de *Saleri!*... I quina feina va fer més maca, diumenge passat!...

Jo no hi era, però ho he sapigut pels diaris.

Pels diaris que, com de costum, han donat més importància a la *corrida* que a la *Novena Sinfonia* de Bethoven.

Redeu quin *Saleri!*

Veient aqueix *fenòmeno* ja no podem patir, els barcelonins que tant patiem.

Sembla que, durant uns dies, els guardies de seguretat faràn de carters.

Farà bonic veure'ls pujar escales amb la cartera al coll. Pobres guindes!

Al primer Gutiérrez que ens porti una carta, en comptes dels cinc cèntims, li donarem un ral.

Això m'agrada!

De memorable pot qualificar-se la sessió municipal de la setmana passada.

Una vegada a la vida totes les agrupacions varen posar-se d'acord. I l'acord fou protestar del Govern, per la desconsideració que aquest ha tingut amb Barcelona al no contestar als telegrams de petició d'amnistia i de lleis autonòmiques per als Ajuntaments de Catalunya.

Ara!... Ara va bé!

Cantarella popular que quasi bé sempre és d'actualitat, i molt més avui dia:

«Papeles son papeles,
cartas son cartas;
palabras de los hombres
todas son falsas.»

I qui diu paraules, diu juraments.

Dimarts que vé, dia 26, tindrà lloc, al Restaurant del Parc, el projectat banquet-homenatge al eminent actor català Enric Borrás.

Sabem que s'han inscrit ja an aqueix acte infinitat de representacions honorables i que hi assistiran també la major part de literats i artistes barcelonins.

Fins al dilluns al vespre s'expènen tikets al preu de 15 pessetes a la nostra Administració, Rambla del Mig, número 20, llibreria.

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2

TELÉFONO 4115

Edicions Populars

OBRA NOVA

SANTIAGO RUSIÑOL

"SOUPER-TANGO"

Un tom en 8."

Pessetes 1'25

LA GUERRA NAVAL

por J. M. Tursfield

Un tomo tela

Pesetas DOS

Manual de Medicina, de Higiene,
de Cirujía y de Farmacia doméstica

POR

DEHAUT

Doctor en Medicina, de la Facultad de París Farmacéutico de 1.ª Clase

Obra al alcance de todo el mundo
e indispensable a todas las familias

enseñando lo que debe evitarse para conservar la salud; lo que debe hacerse para curar las enfermedades crónicas; los medios de remediar los accidentes más comunes; la composición y propiedades de remedios usuales, muy eficaces

Un tomo tela

Pesetas TRES

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviós, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

VIAS URINARIAS - AVARIOSIS - DEBILIDAD GENITAL

Curación radical, rapidísima y siempre segura con los muy acreditados medicamentos

DONNATTI

FOLLETOS E INSTRUCCIONES GRATUITAS

Farmacia Hispano Americana, Boquería, 47. - BARCELONA

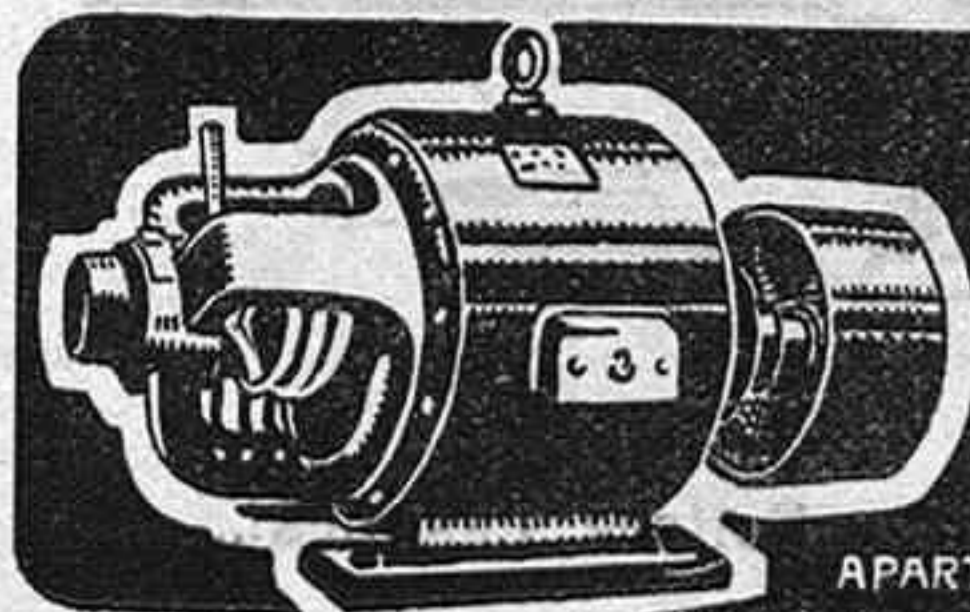
ANTONI LOPEZ, impressor

TREBALLS COMERCIALS

DE LUXE I ECONÓMICS

Olm, 8, inter.

Telèfon 4115 A

APARTAT 189

R. COLLI S.C. - BARCELONA

Representants i Depositaris de la Casa

ERCOLE MARELLI & C. - MILAN - MADRID

MOTORS - ELECTRE-BOMBES - ALTERNADORS - TRANSFORMADORS
DINAMOS - VENTILADORS - ETC. - DEMANIN-SE PRESUPOSTOS

MÉNDEZ-NÚÑEZ Nº 17.

TEL. A 1249

FELICITACIÓ OPORTUNA

L'acaparador. — Felices Pasqües!...